

Uitwerking kerndoel 3 Nederlandse taal

Tussendoelen en leerlijnen Nederlandse taal

Primair onderwijs

In samenwerking met het expertisecentrum Nederlands

Enschede, 1 juni 2006

De school streeft ernaar dat het onderwijs zo wordt ingericht dat kinderen:

- **kennis en inzicht verwerven,**
- **vaardigheden ontwikkelen,**
- **houdingen ontwikkelen, met betrekking tot:** het beoordelen van mondelinge informatie en het reageren met argumenten

	Omschrijving:	Toelichting:
KERNDOEL	Kerndoel 3 De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.	Dit kerndoel bouwt voort op kerndoel 1 en 2. Bij dit kerndoel gaat het erom dat leerlingen: <ul style="list-style-type: none"> - kritisch luisteren naar wat gezegd wordt - hier een oordeel over vormen en - een reactie geven, onderbouwd met argumenten. Dit kerndoel veronderstelt dat leerlingen aandachtig luisteren, open staan voor andermans meningen en opvattingen, nadenken over wat door anderen gezegd wordt en hun eigen mening geven.

	Groep 1/2	Groep 3/4	Groep 5/6	Groep 7/8
INHOUD	<ul style="list-style-type: none"> - verschillende gespreksituaties met een gevarieerd aanbod aan onderwerpen die uitnodigen om op te reageren, dagen kinderen uit te zeggen wat ze ergens van vinden; ze proberen ook aan te geven waarom ze dat vinden 	als groep 1/2 + <ul style="list-style-type: none"> - <i>kritisch luisteren naar informatie:</i> - bepalen welke informatie wel/niet belangrijk is, in relatie tot eigen kennis - <i>informatie beoordelen en een reactie geven:</i> - proberen aan te geven waarom die informatie belangrijk is (koppelen aan doel) - deze opvatting verduidelijken of illustreren - <i>kritisch luisteren naar meningen en opvattingen:</i> 	als groep 3/4 + <ul style="list-style-type: none"> - <i>kritisch luisteren naar informatie</i> - naar andermans commentaar vragen - <i>informatie beoordelen en een reactie geven:</i> - argumenten ter ondersteuning van de eigen mening geven - <i>kritisch luisteren naar meningen en opvattingen</i> 	als groep 5/6 <ul style="list-style-type: none"> - <i>kritisch luisteren naar informatie</i> - kritische houding ten aanzien van informatie in mondelinge teksten - <i>informatie beoordelen en een reactie geven</i> - informatie op waarde schatten, ondermeer in relatie tot de bron - <i>kritisch luisteren naar meningen en opvattingen</i>

		<ul style="list-style-type: none"> - meningen herkennen (vooral meningen die expliciet zo worden aangeduid, bijvoorbeeld met behulp van signaalwoorden als 'ik vind') - open staan voor de mening en argumentatie van anderen - <i>meningen beoordelen en een reactie geven:</i> - mening(en) van de spreker(s) vergelijken met eigen mening - proberen te vertellen of je het wel of niet eens bent met gehoorde mening(en) 	<ul style="list-style-type: none"> - naar andermans commentaar vragen - onderscheid tussen feiten en meningen herkennen - meningen herkennen die impliciet in een mondelinge tekst voorkomen (dus niet met behulp van duidelijke signaalwoorden) - <i>meningen beoordelen en een reactie geven</i> - meningen globaal becommentariëren vanuit de eigen mening - argumenten ter ondersteuning van de eigen mening geven - onderscheid tussen feiten en meningen zelf aanbrengen - standpunt vasthouden 	<ul style="list-style-type: none"> - andermans standpunt in eigen woorden samenvatten - tegenover elkaar staande gezichtspunten in eigen woorden formuleren - als discussieleider optreden - groepsleden vragen om verduidelijking van een standpunt - veel voorkomende trucs in reclame herkennen - <i>meningen beoordelen en een reactie geven</i> - tot een afweging van argumenten in een discussie komen - evalueren van meningen en argumentaties
--	--	---	---	---

	Groep 1/2	Groep 3/4	Groep 5/6	Groep 7/8
ACTIVITEITEN	Wat doen de kinderen? <ul style="list-style-type: none"> - De kinderen verwoorden (in de kleine kring) hun mening. - Ze leggen uit waarom ze iets vinden. - Ze voeren onderhandelende gesprekken, waarin ze samen een probleem bespreken, bijvoorbeeld hoe een taak aan te pakken, maar ook samen een oplossing te bedenken. De gesprekken leiden tot een gezamenlijke oplossing of 	Wat doen de kinderen? <p>Als groep 1/2 +</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kinderen vertellen in de grote kring wat zij ergens van vinden. - Ze verduidelijken hun standpunt, door het bijvoorbeeld met een voorbeeld te illustreren. - Ze geven een reactie op de mening van een ander. - Ze voeren een dialoog naar aanleiding van een bepaalde stelling. 	Wat doen de kinderen? <p>Als groep 3/4 +</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kinderen vragen naar de mening van anderen. - Ze luisteren kritisch naar wat anderen zeggen en halen de kern eruit. - Ze gaan na of een uitspraak een mening of een feit is. - Ze formuleren een eigen mening en vergelijken die met de mening van gesprekspartners. 	Wat doen de kinderen? <p>Als groep 5/6 +</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kinderen luisteren steeds kritischer. Ze stellen zich bij uitspraken van anderen vragen als: <ul style="list-style-type: none"> - is dit wel relevant? - is dit betrouwbaar? - is dit een mening of een feit? - wat vind ik van deze mening? - wat doe ik met deze informatie? - Ze treden als discussieleider op in

	Groep 1/2	Groep 3/4	Groep 5/6	Groep 7/8
	<p>stelling.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ze voeren gesprekken (met de leraar) waarin ze hun mening geven, bijvoorbeeld over programma's op radio of televisie, over boeken of over eigen werk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ze reageren op radio- of tv-programma's, op boeken, op eigen werk en onderbouwen hun oordeel erover. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ze stellen kritische vragen. - Ze reageren op multimediateleprogramma's waarbij ze in aangeven wat de belangrijkste inhoud is, wat hun mening erover is, welke aspecten ze aantrekkelijk vinden en ze onderbouwen hun oordeel. 	<p>een kleine groep.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ze vragen om verduidelijking van standpunten. - Ze voeren een klassikale discussie. - Ze reageren op andere meningen in een discussie. - Ze zetten in een discussie de genoemde standpunten met argumenten en tegenargumenten op een rij. - Ze geven een met argumenten ondersteunde mening over: de boodschappen op radio en tv, de manier waarop de actualiteit wordt verslagen, het waarheidsgehalte van berichten, het onderscheid tussen feiten en meningen.
ACTIVITEITEN	<p>Wat doet de leraar?</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leraar stimuleert dat kinderen hun eigen mening durven geven. • Hij organiseert gesprekken in de kleine kring waarin hij kinderen hun mening laat geven en laat reageren op elkaar. • Hij voert meningsgesprekken met de kinderen over bijvoorbeeld programma's op radio of televisie, over boeken of over eigen werk en producten van de kinderen. Hij geeft daarbij ook zijn eigen mening (voorbeeldgedrag). 	<p>Wat doet de leraar?</p> <p>Als groep 1/2 +</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leraar organiseert regelmatig dialogen waarin kinderen onderling hun mening uitwisselen. • Hij voert af en toe een gesprek met de kinderen over tv-programma's, geeft daarbij zijn eigen mening (voorbeeldgedrag) en stimuleert dat kinderen hun mening geven. 	<p>Wat doet de leraar?</p> <p>Als groep 3/4 +</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leraar organiseert gesprekken in de grote kring waarin zij kinderen hun mening laat geven en laat reageren op elkaar. • Hij organiseert regelmatig gesprekken in kleine groepjes waarin kinderen onderling hun mening uitwisselen. • Hij bespreekt of bepaalde uitspraken een mening of een feit zijn en leert kinderen het onderscheid te maken hiertussen. • Hij verwoordt zelf regelmatig wat hij van bepaalde uitspraken vindt; of hij het relevant vindt, waar, een mening of een feit. • Hij reflecteert kritisch met kinderen op 	<p>Wat doet de leraar?</p> <p>Als groep 5/6 +</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leraar stimuleert dat kinderen een kritische houding ten aanzien van mondelinge uitspraken ontwikkelen, onder andere door zich bepaalde vragen te stellen bij het luisteren. • Hij organiseert af en toe klassikale discussies/debatten.

	Groep 1/2	Groep 3/4	Groep 5/6	Groep 7/8
			uitspraken. <ul style="list-style-type: none">• Hij voert af en toe een gesprek met de kinderen over programma's op radio of televisie en reflecteert hier kritisch met de kinderen op.	
DOORKIJKJES				